

Pornografia w Internecie - zarys problematyki

mgr Krzysztof Gienas

Udostępnianie treści o charakterze pornograficznym za pośrednictwem sieci komputerowych w przeciągu ostatnich kilku lat stało się powszechnym zjawiskiem. W Internecie można odnaleźć setki witryn internetowych oferujących zdjęcia, filmy a także pornograficzne przekazy na żywo za pośrednictwem kamer internetowych. Istnieją specjalne strony WWW, które zawierają odnośniki do serwisów pornograficznych, popularnością wśród "konsumentów" treści pornograficznych cieszą się także internetowe grupy dyskusyjne. W większości z wyszukiwarek internetowych "sex" znajduje się w gronie najczęściej wpisywanych haseł. Rozpowszechnianie pornografii w Internecie doprowadziło do sytuacji, w której ten kanał dystrybucji pornografii może okazać się popularniejszy niż tradycyjne "papierowe" magazyny czy kasety video.

Choć zasadnicze problemy prawnokarne związane z rozpowszechnianiem pornografii zostały wyczerpująco przedstawione w literaturze, funkcjonowanie Internetu przynosi ze sobą nowe wątpliwości i problemy. Zadaniem postawionym sobie przez autora jest przedstawienie niektórych z nich. Na początek warto poczynić jeszcze jedną uwagę natury ogólnej. Przestępstwa związane z rozpowszechnianiem materiałów pornograficznych od zawsze budziły wątpliwości i dyskusje wśród prawników. Punktem spornym było już samo definiowanie pojęcia pornografia¹. Trudności związane ze sformułowaniem trafnej definicji pornografii są związane z prawniczym rodowodem tego terminu. Jeszcze większe trudności w doprecyzowaniu pojęcia sprawia np. fakt, iż w wielu sytuacjach trudno wskazać granicę pomiędzy treściami pornograficznymi a sztuką².

Zgodnie z art. 202 § 1 kodeksu karnego kto publicznie prezentuje treści pornograficzne w taki sposób, że może to narzucić ich odbiór osobie, która tego sobie nie życzy, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku. Jednocześnie kto małoletniemu

¹ Jak dotychczas nie udało się stworzyć uniwersalnej definicji pornografii. Interesujący przegląd definicji pojęcia pornografia przedstawia M. Filar, Pornografia. Studium z dziedziny polityki kryminalnej, Toruń 1977, s. 30-57.

² Jak podkreśla J. Warylewski w niektórych sytuacjach zakresy pojęć "dzieło pornograficzne" i "dzieło sztuki" mogą się krzyżować. J. Warylewski, Przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności. Rozdział XXV Kodeksu karnego. Komentarz, Warszawa 2001, s. 198-199.

poniżej lat 15 prezentuje treści pornograficzne lub udostępnia mu przedmioty mające taki charakter, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2 (art. 202 § 2 kk).

Obecnie ustawodawca posługuje się terminem "treści pornograficzne", w odróżnieniu od poprzedniej regulacji zgodnie z którą karalne było rozpowszechnianie pism, druków fotografii lub przedmiotów mających charakter pornograficzny (art. 173 kodeksu karnego z 1969 roku). Zdaniem J. Warylewskiego w świetle poprzedniej regulacji rozpowszechnianie pornografii w Internecie nie było karalne. Przemawiał za tym niematerialny charakter np. plików graficznych³.

Z punktu widzenia art. 202 § 1 kk nieistotny pozostaje nośnik za pośrednictwem którego prezentowane są treści pornograficzne , przepis skupia się jedynie na samych treściach pornograficznych. Rozwiązania takie w porównaniu z poprzednią kodyfikacją karną stanowi novum , co spotkało się z jednogłośną akceptacją w piśmiennictwie⁴. Samo pojęcie "treści pornograficzne" nie jest jednak ostre i może wywoływać pewne wątpliwości w praktyce.

M. Rodzyńkiewicz proponuje interpretację znamienia "treści pornograficzne" w powiązaniu z tzw. normatywnym wzorcem osobowym⁵. W związku z tym podstawowym kryterium oceny owego znamienia byłby punkt widzenia przeciętnej osoby – " przeciętnie wrażliwej , zintegrowanej społecznie i świadomej powszechnie akceptowanych wartości"⁶. Dodatkowym kryterium oceny pozostawałyby względy estetyczne.

Konstrukcja art. 202 § 1 kk pozwala na dojście do wniosku , że uzasadnienie owego zakazu stanowi potrzeba ochrony wolności indywidualnej człowieka⁷. Kryminalizowana została bowiem tylko taka forma konfrontacji z treściami pornograficznymi , która może narzucać z góry ich odbiór. Trudno wymagać, aby prawo karne zakazywało dorosłym osobom kontaktu z tego typu materiałami. Nie ulega wątpliwości, że samo udostępnienie treści pornograficznych na serwerze internetowym jest równoznaczne z ich publiczną prezentacją i zarazem rozpowszechnianiem. Wątpliwe byłoby powoływanie się na art. 202 § 1 kk w sytuacji, gdy treści pornograficzne są prezentowane jedynie dla wąskiego kręgu zainteresowanych np. na stronie internetowej po wpisaniu hasła czy wysłaniu smsa pod wskazany numer. We wspomnianych przypadkach nie może być mowy o narzucaniu odbioru treści pornograficznych.

³ J. Warylewski Pornografia w Internecie – wybrane zagadnienia karnoprawne, Prokuratura i Prawo 2002, nr 4, s. 53-54.

⁴ Ibidem

⁵ M. Rodzyńkiewicz, Przepisy przeciwko wolności seksualnej i obyczajności (w:) A. Zoll (red.), Kodeks Karny. Część szczegółowa, t.2, Kraków 1999, s. 571-572.

⁶ Ibidem

⁷ M. Mozgawa , P. Kozłowska, Prawnkarne aspekty rozpowszechniania pornografii (analiza dogmatyczna i praktyka ścigania), Prokuratura i Prawo, 2002 nr 3, s.16.

W literaturze wyrażony został pogląd, iż w przypadku Internetu dotarcie do materiałów pornograficznych wymaga pewnej aktywności od użytkownika⁸. Uzyskanie dostępu do pornograficznej strony WWW poprzedza z reguły wpisanie w wyszukiwarce odpowiedniego hasła lub podanie adresu internetowego. Z uwagi na to trudno mówić w takich przypadkach o możliwości narzucania odbioru materiałów pornograficznych, co wyłącza zastosowanie art. 202 § 1 i 2 kk. Natura Internetu sprawia, że z reguły dostęp do określonych informacji wymaga od użytkownika podjęcia świadomych czynności. W związku z tym osoba odwiedzająca pornograficzne strony WWW co najmniej przewiduje możliwość zapoznania się z takimi materiałami. Jednocześnie twórcy witryn próbują zabezpieczyć się przed zarzutami o karalne rozpowszechnianie pornografii, wprowadzając różnego rodzaju zabezpieczenia⁹. Najbardziej powszechnym jest umieszczenie komunikatu o pornograficznym charakterze odwiedzanej strony wraz z prośbą o potwierdzenie pełnoletności użytkownika¹⁰.

W takich sytuacjach nie ma więc mowy o naruszeniu art. 202 kodeksu karnego. Nie oznacza to bynajmniej, że w Internecie nie będzie możliwe rozpowszechnianie treści pornograficznych

w sposób narzucający możliwość ich odbioru. Przykładem mogą być agresywne praktyki reklamowe w postaci dodatkowych okienek uruchamiających się podczas odwiedzania strony

WWW (tzw. pop-up). W sytuacji, gdy komunikaty reklamowe zawierają treści pornograficzne a użytkownik znajduje się na stronie o zupełnie innej tematyce należałoby przyjąć, że reklamujący się wypełnia swoim zachowaniem znamiona art. 202 § 1 kodeksu karnego¹¹. Naruszeniem przepisów kodeksu karnego będzie również odpowiednie skonfigurowanie strony WWW, tak aby przenosiła odwiedzających ją użytkowników do serwisu pornograficznego. Warunkiem pociągnięcia do odpowiedzialności karnej sprawcy w tym przypadku będzie fakt, że strona WWW z której następuje przekierowanie nie ma charakteru pornograficznego. Przykładowo internauci odwiedzający stronę, która ma zawierać informacje o programach komputerowych zostają przeniesieni do zasobów pornograficznych. Użytkownicy nie przewidują więc możliwości kontaktu z treściami pornograficznymi na takiej stronie a więc zachodzi

⁸ J. Warylewski, *Pornografia...*, op. cit., s. 55.

⁹ Niektóre serwisy oferują płatny dostęp do swoich zasobów, wymagając aby opłata została zrealizowana za pośrednictwem karty kredytowej. Choć tego typu ograniczenie nie jest podyktowane chęcią ochrony małoletnich przed kontaktem z pornografią a względami ekonomicznymi, pozwala na w miarę skuteczne ograniczenie dostępu małoletnich do treści pornograficznych. Zupełnie inną kwestią pozostaje to, że większość stron WWW oferuje treści pornograficzne za darmo, ewentualnie wymagając przesłania smsa na konkretny numer. W tym przypadku nie ma żadnej możliwości zweryfikowania wieku odwiedzającego witrynę.

¹⁰ Faktycznie samo potwierdzenie pełnoletności następuje przez wybranie odpowiedniej opcji (kliknięcie w jeden z odnośników). Tym samym nie ma stuprocentowej pewności, że osoba która odwiedza stronę WWW jest pełnoletnia. Niemniej jednak trudno z punktu widzenia prawa karnego wymagać, aby twórcy witryn pornograficznych stosowali innego rodzaju zabezpieczenia. W warunkach Internetu byłyby one po prostu nieskuteczne i niepraktyczne. Podobnego zdania jest J. Warylewski *"Pornografia..."* op. cit., s. 55.

¹¹ Uzasadnieniem zastosowania art. 202 § 1 kk będzie fakt iż odwiedzający stronę WWW nie zdaje sobie sprawy z tego, że może dotrzeć do treści pornograficznych.

możliwość narzucenia ich odbioru¹². Nagminnym zjawiskiem jest również umieszczanie treści pornograficznych na stronach, których adresy (np. o rozszerzeniu .edu – z reguły wykorzystywane przez strony edukacyjne) mogą wprowadzać użytkowników w błąd co do ich zawartości. Trudno przyjąć, że osoba odwiedzająca stronę edukacyjną liczy się z możliwością zetknięcia się na niej z pornografią. Podobnie w wielu przypadkach opisy zawartości witryny, zawarte w tzw. meta-tagach, wprowadzają w błąd internautów¹³. W obu przypadkach należałoby się zastanowić nad pociągnięciem do odpowiedzialności karnej sprawcy na podstawie art. 202 § 1 kk.

Stosunek rodzimego ustawodawcy do problemu treści pornograficznych jest zróżnicowany. W zasadzie na gruncie kodeksu karnego "miękką pornografia" pozostaje legalna (za wyjątkiem sytuacji wypełniających znamiona art. 202 § 1 kodeksu karnego). Już na pierwszy rzut oka o wiele bardziej restrykcyjne regulacje odnoszą się do treści pornograficznych z udziałem małoletniego poniżej 15 roku życia, związanych z użyciem przemocy lub posługiwaniem się zwierzęciem (art. 202 § 3 kk). Nie ulega wątpliwości, że tego typu materiały określane mianem "twardej pornografii" a zwłaszcza pornografię dziecięcą cechuje wysoka społeczna szkodliwość¹⁴.

Zgodnie z art. 202 § 3 kodeksu karnego, kto produkuje w celu rozpowszechniania lub sprowadza albo rozpowszechnia treści pornograficzne z udziałem małoletniego poniżej lat 15 albo związane z użyciem przemocy lub posługiwaniem się zwierzęciem, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. Trudno oprzeć się myśli, że przepis art. 202 § 3 kodeksu karnego w obecnym brzmieniu obciążony został wieloma wadami. Podkreśla się, że nie obejmuje on swoim zakresem sytuacji, w których treści pornograficzne z udziałem małoletniego są wytworem techniki komputerowej¹⁵. Biorąc pod uwagę rozwój technik informatycznych, prezentowanie w Internecie treści pornograficznych bez rzeczywistego udziału dzieci staje się powoli problemem z punktu widzenia prawa karnego. Warto chociażby podkreślić, że obecnie nie sprawia większych trudności odpowiednie spreparowanie zdjęć i filmów pornograficznych. Twórca tego rodzaju materiałów może skorzystać z oprogramowania do obróbki graficznej zdjęć, aby stworzyć treści do złudzenia przypominające pornografię dziecięcą. Choć z punktu widzenia przeciętnego odbiorcy takich

¹² Rzecz jasna warunkiem pociągnięcia do odpowiedzialności karnej będzie to, iż użytkownik zostaje przekierowany bezpośrednio do treści pornograficznych. "Przenoszenie" internauty jedynie na stronę główną, na której znajduje się ostrzeżenie o pornograficznym charakterze jej zasobów nie będzie wypełniać znamion art. 202 § 1 kodeksu karnego.

¹³ W tzw. meta-tagach umieszcza się hasła kluczowe identyfikujące stronę WWW. Do niedawna wyszukiwarki internetowe w dużej mierze opierały się o opisy witryn umieszczone w meta-tagach, obecnie powoli odchodzi się od tego. W wielu przypadkach w opisie witryny pornograficznej jej twórcy umieszczali hasła nie związane z zawartością strony, w celu zwiększenia jej popularności. W rezultacie użytkownik poszukujący np. legalnych nagrań w formacie MP3 może znaleźć się niespodziewanie na stronie prezentującej treści pornograficzne. O wiele bardziej szkodliwe wydaje się umieszczanie w opisie strony haseł takich jak "manga", "dragon ball" kojarzonych przez dzieci z bajkami, filmami animowanymi.

¹⁴ Pornografia dziecięcą jest de facto zapisem przestępstwa, wykorzystywania seksualnego dzieci. Samo rozpowszechnianie tego typu materiałów przyczynia się do wtórnej wiktymizacji małoletnich ofiar.

¹⁵ Korzystając z powszechnie dostępnego oprogramowania nie sprawia większej trudności zmontowanie grafiki – np. nałożenie na siebie części ciała różnych osób, powiększenie określonych części ciała. W zależności od wprawy twórcy komputerowej pornografii, tego typu montaż mogą być trudne do rozpoznania.

materiałów, różnica pomiędzy prawdziwą a komputerowo wygenerowaną pornografią nie będzie zauważalna, w drugim przypadku nie będzie mowy o pociągnięciu sprawcy do odpowiedzialności karnej¹⁶.

Wypada zastanowić się również nad ewentualnym podwyższeniem wieku małoletniego, o którym mowa w art. 202 § 3 kk¹⁷. Granica 15 roku życia pozostaje w dysharmonii z europejskimi standardami w dziedzinie cyberprzestępczości. Konwencja Rady Europy dotycząca cyberprzestępczości z 23 listopada 2001 roku przewiduje, iż za osobę małoletnią w rozumieniu jej przepisów należy uznać osobę poniżej 18 roku życia (art. 9 ust. 2 Konwencji)¹⁸. Strony Konwencji mogą obniżyć granicę wieku, jednak nie może być ona niższa niż 16 lat. Jednocześnie warto wskazać na przepisy Konwencji ONZ o prawach dziecka, definiujące dziecko jako osobę poniżej 18 roku życia.

Zupełnie inną kwestią pozostaje możliwość wprowadzenia karalności posiadania samych materiałów pornograficznych z udziałem dzieci, co może wywoływać pewne wątpliwości i kontrowersje¹⁹. Zarzuty skierowane przeciwko kryminalizacji posiadania pornografii dziecięcej w dużej mierze opierają się na tym, iż stanowi to ingerencję w sferę prywatności człowieka. Ze względu na to w niektórych krajach europejskich np. Francji pomysły rozszerzenia karalności przestępstw związanych z dziecięcą pornografią nie znalazły uznania²⁰. Jest to jednakże problem, który wymaga szczegółowego, odrębnego opracowania.

Wątpliwości budzi obecny zakres karalności twardej pornografii w postaci treści pornograficznych na których pojawia się przemoc. Na gruncie obecnej regulacji w zasadzie można bezkarnie produkować i rozpowszechniać materiały pornograficzne, w których sceny przemocy są jedynie zabiegiem reżyserskim²¹. Świadczy o tym określenie "z użyciem przemocy", co wymaga aby treści przedstawiały rzeczywiste sceny stosowania przemocy

¹⁶ Art. 202 § 3 stanowi bowiem o treściach pornograficznych z udziałem małoletniego poniżej 15 roku życia a nie np. przedstawiających małoletniego. Podobnie J. Warylewski, *Przestępstwa...*, op. cit., s. 215.

¹⁷ Propozycje podwyższenia wieku małoletniego w przepisach dotyczących rozpowszechniania pornografii wysuwano już w kilka lat temu, Szerzej por. A. Adamski, *Karnoprawna ochrona dziecka w sieci Internet, Prokuratura i Prawo*, nr 9, 2003 s. 62-63.

¹⁸ Zgodnie z art. 9 Konwencji jej strony zobowiązane zostały do wprowadzenia do ustawodawstw krajowych następujących przestępstw związanych z pornografią dziecięcą :

- wytwarzania pornografii dziecięcej w celu jej rozpowszechniania za pomocą systemu informatycznego
- oferowania lub udostępniania pornografii dziecięcej za pomocą systemu informatycznego
- rozpowszechniania lub przysyłania pornografii dziecięcej za pomocą systemu informatycznego
- pozyskiwania pornografii dziecięcej za pomocą systemu informatycznego dla siebie lub innej osoby
- posiadania pornografii dziecięcej w systemie informatycznym lub na nośnikach danych informatycznych

Konwencja zawiera także definicję pornografii dziecięcej, którą jest materiał pornograficzny , który w widoczny sposób przedstawia osobę małoletnią w trakcie wyraźnej czynności seksualnej ; osobę , która wydaje się być małoletnią w trakcie wyraźnej czynności seksualnej; realistyczny obraz przedstawiający osobę małoletnią w trakcie wyraźnej czynności seksualnej. Tekst Konwencji dostępny pod adresem http://www.vagla.pl/skrypts/cybercrime_konwencja.htm

¹⁹ A. Adamski, *Przestępczość w cyberprzestrzeni. Prawne środki przeciwdziałania zjawisku w Polsce na tle projektu Konwencji Rady Europy*, Toruń 2001, s. 53-54.

²⁰ Ibidem

²¹ J. Warylewski, *Pornografia...*, op. cit., s. 56.; M. Rodzynekiewicz, *Przestępstwa*, op. cit., s. 573.

wobec ofiary. Dziwi jednocześnie fakt, że mimo iż wszystko świadczy o ewidentnym błędzie ustawodawcy jak dotąd nie znowelizowano art. 202 § 3 kk. Zwłaszcza, że w przypadku rozpowszechniania tego typu materiałów w Internecie ponownie powraca problem niemożliwości odróżnienia przez przeciętnego użytkownika rzeczywistych zapisów np. gwałtu od odegrania z góry zaplanowanej scenki²².

Biorąc pod uwagę wskazane powyżej wady obecnej regulacji art. 202 kodeksu karnego należy z optymizmem przyjąć projektowaną zmianę tego przepisu²³. Zgodnie z projektem nowelizacji art. 202 kk otrzymałby następujące brzmienie :

Art. 202 § 1 Kto publicznie prezentuje treści pornograficzne w taki sposób, że może to narzucić ich odbiór osobie, która tego sobie nie życzy podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku

§ 2 Kto małoletniemu poniżej 15 roku życia prezentuje treści pornograficzne lub udostępnia mu przedmioty mające taki charakter albo rozpowszechnia treści pornograficzne w sposób umożliwiający takiemu małoletniemu zapoznanie się z nimi podlega karze grzywny, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2

§ 3 Kto w celu rozpowszechniania produkuje, utrwala lub sprowadza albo rozpowszechnia lub publicznie prezentuje treści pornograficzne z udziałem małoletniego albo treści pornograficzne związane z prezentowaniem przemocy lub posługiwaniem się zwierzęciem podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5

§ 4 Kto utrwala, sprowadza, przechowuje lub posiada treści pornograficzne z udziałem małoletniego poniżej lat 15 podlega karze pozbawienia wolności do lat 3

§ 5 Przedmioty zawierające treści pornograficzne, o których mowa w § 1-4, jak również przedmioty służące do produkcji, utrwalania lub rozpowszechniania tych treści podlegają przypadkowi, chociażby nie stanowiły własności sprawcy.

Powszechnie przyjmuje się, że uregulowanie obecnego art. 202 § 2 kk dotyczy sytuacji, w której sposób rozpowszechniania treści umożliwiałby zapoznanie się z nimi konkretnemu małoletniemu. Z uwagi na to nie można będzie stosować tego przepisu w sytuacji, gdy odbiorcą treści może być potencjalnie każdy małoletni użytkownik Internetu²⁴.

²² P. Kozłowska i M. Michalska wskazują na tzw. mitologię gwałtu. Przedstawianie w materiałach pornograficznych scen gwałtu, chociażby wyreżyserowanego, może prowadzić do wywoływania u niektórych mylnego wyobrażenia o nieszkodliwości tego typu zachowań. P. Kozłowska, M. Michalska, Prawnokarne aspekty pornografii, Prokuratura i Prawo 1999, nr 4, s. 27.

²³ Rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o zmianie ustawy Kodeks karny, ustawy – kodeks postępowania karnego oraz ustawy – kodeks wykroczeń (druk sejmowy nr 2031, Warszawa, 19 września 2003 r., dokument dostępny na stronach internetowych Sejmu). Celem projektu jest dostosowanie prawa karnego m.in. do postanowień Konwencji Rady Europy dotyczącej cyberprzestępczości z 23 listopada 2001 roku. Szerzej na temat kwestii dostosowania polskiego prawa do regulacji Konwencji por. A. Adamski, "Przestępczość...", op. cit.

²⁴ Jak podkreśla M. Rodzyński "W art. 202 § 2 kk chodzi bowiem o prezentację i udostępnienie, w odniesieniu do których odbiorcą jest zindywidualizowany małoletni bądź ich krąg, a nie charakterystyczną dla mediów elektronicznych sytuację, gdy

Choć art. 202 § 2 kk w proponowanym brzmieniu stanowi o "rozpowszechnianiu treści pornograficznych w sposób umożliwiający małoletniemu zapoznanie się z nimi", trudno uznać że przesądzi to jednoznacznie o ograniczeniu funkcjonowania wszelkich "niezabezpieczonych" pornograficznych stron WWW²⁵. Zwłaszcza jeśli chodzi o serwisy internetowe utrzymywane przez cudzoziemców za granicą na przeszkodzie stosowaniu przepisów kodeksu karnego stanie w wielu przypadkach wymóg podwójnej karalności przestępstwa²⁶. Zakaz rozpowszechniania treści pornograficznych w sposób umożliwiający małoletniemu zapoznanie się z nimi implikuje jednakże wprowadzanie efektywnych metod weryfikowania wieku odwiedzającego stronę²⁷.

Warto dodać, że proponowana zmiana brzmienia art. 202 § 3 kk podwyższa granicę wieku małoletniego z 15 do 18 lat. Niemniej jednak o wiele bardziej zasadne byłoby wprowadzenie jednolitej granicy wiekowej w art. 202 kk, co odpowiadałoby standardom europejskim w tej dziedzinie²⁸. Pozytywnie należy ocenić wprowadzenie znamiona "treści pornograficzne związane z prezentowaniem przemocy" zastępujące poprzednie "treści pornograficzne z użyciem przemocy", dzięki czemu możliwe będzie zwalczanie omawianych już wyreżyserowanych zapisów przestępstw o podłożu seksualnym.

Wiele kontrowersji z pewnością będzie budzić art. 202 § 4 kk w proponowanym brzmieniu. Nowa regulacja jest bezpośrednim uderzeniem w "konsumentów" pornografii dziecięcej, zakazuje bowiem posiadania tego typu materiałów. Utrwalanie, sporządzanie, przechowywanie i posiadanie tego typu materiałów będzie karalne także, gdy sprawca przygotowuje je jedynie na prywatny użytek²⁹. Proponowana nowelizacja zakłada poza tym przepadek przedmiotów przestępstwa, nawet jeśli nie stanowią one własności sprawcy. Uprzedzając wejście w życie nowej regulacji, trzeba postawić pytanie natury praktycznej. Jak przepadek przedmiotów o którym mowa w art. 202 § 4 kk będzie się miał do sytuacji, gdy publikujący treści pornograficzne wykorzysta w tym celu cudzy serwer internetowy? Jednocześnie należałoby postulować objęcie zakresem projektowanego art. 202 § 3 kk sytuacji, w których treści

przekaz elektroniczny wprowadzany jest do "wirtualnego świata" sieci, której niezliczeni użytkownicy są dla nadawcy przekazu anonimowi"; M. Rodzyńkiewicz, *Przestępstwa...*, op. cit., s. 578-579.

²⁵ Choć biorąc pod uwagę jedynie szkodliwe oddziaływanie tego typu materiałów na psychikę małoletniego oraz nagminność prezentowania treści pornograficznych w Internecie, przeciwdziałanie publikowaniu materiałów w sposób umożliwiający małoletnim poniżej 15 roku życia byłoby z pewnością uzasadnione

²⁶ por. A. Adamski, *Karnoprawna ochrona...*, op. cit., s. 72.

²⁷ Warto przy tym odnotować, że w jednym z niemieckich rozstrzygnięć odnoszących się do kwestii rozpowszechniania treści pornograficznych i metod weryfikowania wieku użytkowników korzystających z nim sąd uznał, że sam numer dowodu osobistego czy też karty płatniczej nie powinien zostać uznany za wystarczającą przesłankę do umożliwienia z serwisu pornograficznego, por. A. Adamski, *Karnoprawna ochrona...*, op. cit., s. 72.

²⁸ A. Adamski, *Karnoprawna ochrona...*, op. cit., s. 63-64.

²⁹ Opowiadam się za wprowadzeniem tego typu regulacji. Nie ulega jednak wątpliwości, że może wywołać ona kontrowersje i głosy sprzeciwu, zwłaszcza powołujące się na konstytucyjne prawa i wolności człowieka. Omówienie zagadnienia karalności posiadania dziecięcej pornografia wykracza jednakże poza ramy niniejszego opracowania.

pornograficzne są wytworem technologii informatycznej³⁰. Warto dodać, że Konwencja Rady Europy dotycząca cyberprzestępczości zakłada, że na równi z tradycyjną pornografią dziecięcą mają być traktowane przez prawo karne treści pornograficzne stworzone jedynie przy pomocy komputera (art. 9 ust. 2 lit. b Konwencji)³¹.

Podsumowując, obecne regulacje dotyczące pornografii wymagają pewnych zmian, część z nich przynosi znajdujący się obecnie w parlamencie projekt nowelizacji kodeksu karnego. Dzięki temu możliwe będzie efektywniejsze zwalczanie treści pornograficznych, zwłaszcza tzw. twardej pornografii w Internecie.

³⁰ Względy przemawiające za wprowadzeniem takiej regulacji wskazano już w trakcie omówienia obecnie obowiązującego art. 202 § 3 kk

³¹ Przy czym Strony Konwencji mogą zrezygnować z wprowadzenia do porządku prawnego przepisów karnych regulujących kwestie takich "pseudopornograficznych" materiałów.